

Geothermie sector maakt Masterplan

Introductie:

Eind maart is het project Masterplan Geothermie van start gegaan. Het Masterplan wordt gemaakt voor een samenwerkingsverband van DAGO, Stichting Platform Geothermie, Stichting Warmtenetwerk, ministerie van EZK, ministerie van BZK en EBN. Ondersteuning voor het opzetten van dit masterplan wordt geleverd door McKinsey & Company. In een periode van 9 weken wordt het Masterplan gemaakt en op 18 mei wordt het project afgerond.

Aardwarmte vormt een belangrijk potentieel voor de verduurzaming van de warmtevoorziening in Nederland. De huidige productie van geothermie lag in 2017 op 3 PJ, geleverd door 15 operationele doubletten. In 2018 worden 5 nieuwe doubletten opgestart en worden 2 nieuwe geboord.

Het groeiscenario waar naar wordt gekeken is 50 PJ in 2030 en meer dan 200 PJ in 2050. Hiervoor zijn respectievelijk ongeveer 175 doubletten en 700 doubletten nodig.

De volgende 3 onderwerpen zijn cruciaal om deze groei succesvol te maken;

- de ontwikkeling van de ondergrond;
- de ontwikkeling van warmtenetten;
- de ontwikkeling van warmtevraag en prijs.

Het Masterplan gaat een beschrijving opleveren van wat er nodig is om het geschetste groeiscenario uit te voeren met benoeming van de randvoorwaarden. Dit zal worden uitgewerkt in routekaarten voor de korte, middellange en lange termijn.

De afgelopen weken is met zo veel mogelijk betrokken partijen gesproken en hun input gevraagd en mee te denken in werksessies. Daarnaast worden ervaringen en resultaten uit eerdere onderzoeken ook meegenomen als input voor het plan. De huidige situatie van de al in operatie zijnde geothermie installaties vormt de basis. Vanuit hier wordt er gekeken hoe de 2030 en 2050 ambities door de sector bereikt zouden kunnen worden. Er ligt momenteel een enorme kans voor de sector om steun voor deze visie te krijgen via het Energie Akkoord. Het resultaat van het Masterplan zal als input gebruikt worden voor de transitietafels die gestart zijn om in de zomer input te leveren aan dit akkoord. In dit akkoord wordt afgesproken hoe de emissiereductie zoals eerder afgesproken in het kader van de 'Parijs overeenkomst' in Nederland zal worden gehaald.

Status 24 april:

Inmiddels zijn de interviews met betrokken instanties achter de rug en is de eerste analyse gedaan. Hieronder een opsomming van de belangrijkste zaken.

- Een collectief van CE Delft, IF Technology en Berenschot heeft gekeken naar waar aardwarmte geschikt zou zijn in Nederland. Op korte termijn zal de meerderheid (10-100 PJ) van de opschaling plaatsvinden in de glastuinbouw, waar aardwarmte een succesvol alternatief is voor aardgas en waar de bovengrondse vraag en de ondergrond op elkaar aansluiten. Tegelijkertijd zullen voorbereidingen voor opschaling in de gebouwde omgeving moeten plaatsvinden, bijvoorbeeld door passende contractvorming tussen warmtebedrijven en operators, waarbij de lange aanlooptijden een uitdaging zijn. Op lange termijn zal namelijk meer dan 50 PJ van de beoogde 200+ PJ voor de gebouwde omgeving beschikbaar moeten komen, met name voor binnensteden en kantoorpanden. De lichte industrie (anders dan glastuinbouw) zal naar verwachting ook 50 PJ gaan gebruiken

- Om deze opschaling te bewerkstelligen is het volgende noodzakelijk:
 - Verdere ontwikkeling van hogere industrie standaarden en kwaliteitsnormen, geaccepteerd en geïntegreerd door de operators en getoetst bij de toezichthouder. DAGO is hier al aan begonnen, en zal haar taak uitbreiden om alle segmenten van operators daarbij te ondersteunen.
 - Verhogen van kennisdeling, afhankelijk van verschillende type kennis en linkende partijen (bijvoorbeeld DAGO, TNO)
 - Ontwikkelen van een ‘verhaal’ voor verschillende doelgroepen over wat is aardwarmte en het potentieel in Nederland om maatschappelijk draagvlak te creëren. SPG zal haar huidige rol hierin uitbreiden en het aanspreekpunt zijn over aardwarmte in Nederland
 - Implementeren van portfolio benadering voor nieuwe projecten waarbij meerdere nieuwe doubletten succesvol worden gebouwd om kosten met mogelijk 30% te verlagen en andere schaalvoordelen zoals een risicoreductie te innen
 - Gecoördineerde innovatie en in overleg bepaalde prioriteiten
 - Pilot(s) in de gebouwde omgeving om ervaring op te doen met het aansluiten van aardwarmte bronnen op bestaande warmtenetten en een haalbare businesscase voor alle betrokkenen ontstaat
- Hiervoor zullen ook activiteiten van buiten de sector nodig zijn, o.a.:
 - Hogere capaciteit bij EZK en Staatstoezicht op de Mijnen om de voorziene aanpassing van de geothermie wetgeving vlot te implementeren
 - Verfijning van de SDE+ voor aardwarmte om financiële haalbaarheid te waarborgen, passend bij de toepassing, de waardeketen en het ondernemersrisico.
 - Uitrollen van het seismisch onderzoek dat door EZK wordt gefinancierd om de Nederlandse ondergrond in kaart te brengen, geprioriteerd aan de hand van gebieden met de hoogste warmtevraag
 - Beslissing over deelname van EBN in aardwarmte – het Masterplan levert geen bijdrage aan deze beslissing en het is aan EZK om dit te bepalen.
 - Identificeren van wijken in Nederland waar een collectieve warmteoplossing (warmtenet) nodig is omdat deze de laagst maatschappelijke kosten met zich meebrengt (hier zullen naar verwachting de klimaat tafels een uitspraak over doen, of in ieder geval het mechanisme hoe deze wijken te identificeren)